

Profese psychologa v současné společnosti

Dne 28. dubna 2008 se v Praze konal již 5. pracovní seminář Etické komise psychologů – EKPsy. Účastnili se jej (v abecedním pořadí) PhDr. Eduard Bakalář, PhDr. Věra Břicháčková, PhDr. Jana Burianová, Mgr. Vladka Houšťová za Asociaci poradenských psychologů, PhDr. Hana Junová, PhDr. Martin Kořán za Asociaci dopravních psychologů, Petr Novák za Českou asociaci studentů psychologie, PhDr. Jana Procházková za ČMPS, PaedDr. Hana Žáčková za Asociaci soukromých poradenských pracovníků a Mgr. Jindřiška Kotrlová.

Seminář moderovala dr. Procházková. Zahájila jej úvahou nad postavením psychologické profese ve společnosti - jak je profese zobrazována v médiích, jak je leckdy až nadužívána. Za poslední rok došlo k několika případům, kde se psychologové veřejně angažovali, jejich obraz v médiích byl však nezřídka z hlediska etiky rozporuplný. Přítomní diskutovali o konkrétních případech, jejichž stručný nástin přinášíme níže.

Centrum nadání, o.s. a testování dětí

Mgr. Vladka Houšťová přiblížila případ zneužívání testovací metody SON-R Centrem nadání, o.s. - (dále CN), kterou obdržel ke standardizaci Institut pedagogicko-psychologického poradenství. CN nemá tedy licenci k jejímu využívání za úplatu – což se dělo (a zřejmě stále děje) v rámci plošného testování dětí na Diagnostických dnech, jež na školách organizuje CN. Školy se snaží co nejlépe prezentovat, nabízet např. třídy pro nadané, takže nabídka testování dětí je pro ně zajímavá. Mgr. Houšťová ve funkci ředitelky pedagogicko-psychologické poradny a členky pracovní skupiny pro nadané při IPPP MŠMT ČR seznamovala rodiče ve svém regionu s nabídkou CN ve smyslu, že jejich plošné testování není kvalitní. Další podrobnosti se lze dočíst v Učitelských novinách, 2008, č. 16, s. 8-9. Přítomní se dohodli, že by bylo vhodné informovat rodiče o testování dětí v souvislosti s nabídkou CN, o.s. Mgr. Houšťová přislíbila, že takové sdělení zformuluje.

Informování veřejnosti

PhDr. Věra Břicháčková upozornila na fakt nepřiměřeného informování veřejnosti v kuřimské kauze. V MF dnes vyšel dne 3. 11. 2007 článek (další k tématu 21. 4. 2008), který zjevně čerpal informace z psychologického posudku. Titulek doslova zněl: „Škrlová si vymýšlí, píše znalci ve zprávě“. Dr. Břicháčková sestavila návrh dopisu (adresovaný redakci deníku, Syndikátu novinářů, ombudsmanovi a event. soudu, který případ projednával a odkud tedy informace unikly), v němž na fakt zneužití informací poukazuje z hlediska psychologosoudního znalce a žádá novinářskou obec o dodržování etických zásad (potažmo i zákona, který byl porušen - zákon 101 pro ochranu osobnosti). V této souvislosti zmínila PhDr. Hana Junová výroky kolegy psychologa v tisku (ad „Škrlová si vymýšlí“). Upozornila, že psycholog nesmí v žádném případě veřejně posuzovat nikoho, s kým není v kontaktu a nevyšetřil jej. Pokud jej vyšetřil, pak je vázán mlčenlivostí – z obojího vyplývá, že vyjadřování psychologů v médiích k jednotlivým osobám je chybné a neetické. Přítomní s návrhem dopisu PhDr. Věry Břicháčkové souhlasili a dohodli se, že bude jedním z výstupů tohoto jednání, opatřen jmény přítomných bude odeslán na výše uvedená místa.

Dopravně psychologická vyšetřování

PhDr. Martin Kořán informoval o kauze v dopravně psychologickém vyšetřování. V TV Nova proběhl šot, v němž byla zachycena psycholožka při tomto vyšetření, ke komentáři byli vyzváni dopravní psychologové (dr. Kořán, dr. Hudeček). V zákoně není stanoveno, jak se má dopravně psychologické vyšetření provádět, Ministerstvo dopravy situaci dále neřeší, co není uvedeno v zákoně, neexistuje. Je však třeba činit zodpovědnými nadřízené orgány, které to nechtějí řešit. Řidiči nejsou příliš motivováni hledat kvalitní vyšetření. PhDr. M. Kořán dále uvedl, že se na něho obrátili z podniku Letiště Praha, s.p., zda by Asociace dopravních psychologů mohla posoudit kvalitu vyšetření firmy Neurops. PhDr. M. Kořán odpověděl, že ADP nemá žádné oprávnění posuzovat kvalitu práce jiných subjektů, protože žádným zákonem ani prováděcí vyhláškou není určen rozsah a kvalita dopravně psychologického vyšetřování a tudíž členové ADP nemohou posuzovat, ale pouze doporučovat a školit zájemce - psychology jiných specializací. Řidiči, jež jsou v rozpacích nad výsledky svého vyšetření, necht' se obrátí na specializovaná pracoviště. Jak však poznají, které je erudované? Jsou to všechna pracoviště a členové ADP uveřejnění v oficiálním seznamu na webové stránce ADP pod UPA ČR (v červnu 2008 po obhajobách závěrečných prací postgraduálního studia se bude seznam rozšiřovat o nové absolventy). Nyní se připravuje novela zákona, kde by měl být zaveden institut akreditovaného pracoviště. Řidiči nejsou motivováni hledat kvalitní dopravně psychologické vyšetření, jde jim hlavně o délku trvání (co nejkratší) a o kladný závěr!! V této souvislosti zmínila PhDr. Jana Procházková, že v resortu školství je institut akreditovaného psychologa zaveden – je určen pro vyšetřování pracovníků v zařízeních MŠMT (DD apod.).

Etický kodex České asociace studentů psychologie

Petr Novák informoval, že ČASP schválila na valné hromadě Etický kodex člena ČASP. Text bude časem k dispozici na webových stránkách ČASP (<http://caspos.cz>). Petr Novák je členem týmu, který na Etickém kodexu pracoval, v diskusi mj. uvedl, že porušení Etického kodexu vede k vyloučení člena. PhDr. Hana Junová k tomuto poznamenala, že je třeba být si vědom malé účinnosti takového kroku.

K závěru semináře vznesla moderující PhDr. J. Procházková otázku: „Co může udělat slušný psycholog pro to, aby nebyl házen do pytle se všemi „neslušnými“ psychology?“ Inu, stará dobrá diverzní činnost – necht' se o nekalostech dovídá veřejnost...

Zpracovala: Jindřiška Kotrlová